

oz. etična drža piscev; in tudi ne ciljna skupina: mladi bralec v komunikaciji z alternativnimi besedili, njegova recepcijska sposobnost v posameznih razvojnih/starostnih obdobjih; pri tem ni spregledano pomenljivo vprašanje o »prehodu« mladinskih proznih tekstov(in mladostniških bralcev) v literaturo za odrasle.

Izsledki obravnave z **vrstno-žanrskega** vidika, ki jih vsled reprezentativnosti empiričnega gradiva smemo razumevati kot glavne tozadevne poudarke v sodobni slovenski prozi za mladino, razkrivajo pahljačo raznolikih vzorcev pravljíčno-fantastične in realistične/resničnostne proze; izkaže se, da nekateri žanrski vzorci sploh prvič vstopajo v polje slovenske sodobne mladinske proze, drugi spet se na novo členijo v specifične različice prvotnih žanrskih matric; izkaže se tudi, da se močno udejanja žanrski sinkretizem. Ti avtoričini izsledki ozaveščajo, da se sodobna slovenska mladinska proza tvorno odziva na aktualne formalne trende v svetu; in to v najširšem razponu od slikanic za najmlajše do romaneskne proze, ki nagovarja odraščajoče mladostnike.

Na analogno vključenost v mednarodni literarni prostor opozarjajo tudi izsledki avtoričine obravnave reprezentativnega empiričnega gradiva z **motivno-tematskega** vidika: kot tozadevne temeljne poudarke v sodobni slovenski mladinski prozi je mogoče razbirati problematiziranje t. i. »tabu« tem, se pravi vsebin, ki so se dotlej pojavljale zelo poredko, plaho, stilizirano, zastrto. Avtoričine analize pokažejo, da v reprezentativni sodobni slovenski prozi za mladino skoraj ni več t. i. »tabu« tem, ki – po vzoru mednarodnega trenda – ne bi bile »detabuizirane«; pa naj gre za tematiziranje pojma/pojava smrti, za mladostniško delikvenco, vrstniško nasilje, droge, alkohol, bulimijo/anoreksijo, otroško invalidnost, odtujenost v družini, razslojenost družbe, rasizem in

nestrpnost do »drugačnih«, najstniško spolnost, homoseksualnost, versko nestrpnost ipd.

Specifika »detabuiziranih« tem in motivov izziva ustrezne **jezikovno-slogovne** strategije: po avtoričinih ugotovitvah se v upovedovalnih postopkih – skladno s poetikami ustvarjalcev – uveljavlja suvereno menjavanje zvrsti jezika, od knjižnega, prek pogovornega do rabe slengizmov in vulgarizmov; vse to v prizadevanjih piscev, da bi se socialna zvrst jezika prilagajala govornim položajem literarnih likov. Tako je na podlagi avtoričinih izsledkov mogoče ugotoviti, da sodobna slovenska mladinska proza tudi v jezikovno-slogovnem pogledu stopa v korak s sočasno besedno produkcijo za mladino v mednarodnem literarnem prostoru.

Knjiga dr. Dragice Haramija razkriva in dokazuje raznoliko žanrsko razčlenjenost ter upovedovalno vitalnost reprezentativne sodobne slovenske proze za mladino. V teh pogledih pomeni tehten prispevek k že uveljavljenim izsledkom o sodobni slovenski mladinski književnosti. Delo bodo s pridom uporabljali učitelji, knjižničarji, študenti in raziskovalci mladinske književnosti.

Marjana Kobe

ILUSTRACIJE DAŠE SIMČIČ

Bogata pravljíčna domišljija je DAŠO SIMČIČ preko risbe in oblikovanja lutk v skupini Silvana Omerzuja pripeljala med ilustratorke. V njih kakor da še vedno odmevajo likovne rešitve lutk v obliki živalskih in človeških likov z rahlo deformiranimi telesi in velikimi glavami, povezanimi v prijazno humorno dogajanje. Drugače pa je ilustratorski

izraz Daše Simčič slikarski, s pogostim abstraktnim obravnavanjem ozadij, v katera vpenja različne pripovedi.

Prva slikanica z ilustracijami Daše Simčič *Muca štruca* in besedilom Boštjana Sokliča opozarja na njen poseben vstop med ilustratorke. Slikarka je podobne za *Muco štruco* brez vnaprejšnje besedne predloge v mehkem akvarelu prepletla v abstraktno likovno igro z upodobitvijo muc najrazličnejših nravi, vnesenih zdaj v bolj ali manj prepoznavno okolje ali jih vključila v barvno bogato abstraktno polje. In prav slike so spodbudile Boštjana Sokliča, da je zanje napisal verze, kar ni ravno pogosto.

Ker je slovenska ilustracija že dolgo namenjena predvsem otrokom, tudi Daša Simčič ilustrira predvsem zanje. Vendar se avtorici posebno prilagajanje likovnega izraza otrokom ne zdi potrebno, saj se zaveda, da so ti s še neokrnjenim domišljijским bogastvom in življenjsko odprtostjo sposobni dojemati različne likovne nagovore, kakor na drugi strani najrazličnejše literarne vsebine, ki ne izključujejo »grozljivih« zgozdb, da le na koncu pravičnost zmaga nad krivicami in hudobijo. K omejevanju na obeh področjih se zdi, da jih prej silijo odrasli in tako krnijo in omejujejo njihove naravne sposobnosti raznovrstnega dojetanja.

Ker slikarka nosi v sebi tako pristno likovno občutljivost, kakor tudi še vedno živega otroka, se z lahkoto vživlja v pravljicična besedila in jih interpretira slikarsko in oblikovalsko neobremenjeno. V vsako od pripovedi vnaša elemente sodobne likovne govorice in s prevladujočim akvarelom ustvarja zračnost podob, ki sestavljajo z besedilom enakovredne celote. V slikanicah, namenjenih majhnim otrokom, imajo podobe celo glavno vlogo. Ilustrator si v večini primerov ne more sam izbirati besedil za ilustriranje, zato je pogosto primoran v prilagajanje. Če ga to na eni strani omejuje v avtorski izreki, ga na drugi strani sili v iskanje ve-

dno novih likovnih rešitev, kar lahko bogati njegovo ilustratorsko ustvarjalnost.

V ilustratorskem opusu Daše Simčič prevladujejo slikanice s pravljicičnimi vsebinami, vendar uspešno ilustrira tudi poučne snovi za majhne otroke, med katerimi izstopajo miniaturne risbe v slikopisih. V njih se skriva veliko slikarskega znanja in poznavanje otrokovega dojetanja sveta. Bajeslovne in zgodovinske pripovedi za mladino in odrasle še posebej navdihujejo avtorico s sugestivno in likovno intenzivno govorico.

V slikarkinem delu prevladuje mojstrstvo akvarela. Po potrebi ga dopolnjuje s tempero, akrilom in črtno risbo s svinčnikom ali z barvnimi risali. Kdaj pa kdaj se posluži strukturiranja barvnih ozadij z raztapljanjem zrn soli med barvne pigmente in na ta način ustvarja dramatično razgibanost naslikanih površin in stopnjuje skrivnostnost prizorov. Drugič kot vsebinski poudarek zgodbe oblikuje temnejše ozadje v akvarelu in akrilu in ga prekrije s črtovjem. Ozadja pripovedi so nadalje lahko nasičeno zelena, modra ali modroz zelena, ali pa ohranja večje bele površine, iz katerih izraziteje izstopajo protagonisti zgodbe.

Kot da se je slikarka zasitila z akvarelom, se posebej v zadnjem času poslužuje mešanice kolaža, akrila in izrazitejše risbe. Na ta način dosega večjo plastičnost upodobitev, s strukturiranjem in intenzivnejšo in pestrejšo rabo barv pa postaja njena ilustracija tudi prepričljiva in privlačna samostojna slikarkina izpoved.

V slikarki dremajoči otrok pogosto prebudi v njej tisto izvornost in tako bogastvo domišljije, ki pogojujeta posebej originalne oblikovne rešitve. Z njimi Daša Simčič ne le spremlja, temveč tudi dograjuje in plemeniti besedne predloge. Zaradi žive sugestivne otroške izraznosti in profesionalnega, sodobnega slikarskega pristopa, zavzema ilustratorski delež Daše Simčič v okviru bogate slovenske

knjižne ilustracije, namenjene otrokom, prav posebno mesto, ki naravnost kliče po avtorski slikanici ali po slikah, ki bi enakovredno nagovarjale otroke in odrasle.

Ilustrirane knjige in nagrade:

- Boštjan Soklič: *Muca štruca*, Atelje T, 1999
- Marko Simčič: *Štirje letni škrati*, Atelje T, 2000
- Tatjana Kokalj: *Stonoga in druge zgodbe* (več ilustrator), Vija, 2002
- Tatjana Kokalj: *Pisani baloni*, Vija, 2002
- Zmago Šmitek: *Sledovi potujočih duš*, Didakta, 2003
- Tatjana Kokalj: *Miška in veter*, Grlica, 2003
- Tatjana Pregl Kobe: *Sinko Potepinko*, Buča, 2004
- Tatjana Kokalj: *Strahovi na obežalniki*, Genija, 2005
- Zvezdana Majhen: *Rastem, rasteš, rastemo*, Studio Hieroglif, 2005
- Tatjana Pregl Kobe: *Ko bom velik*, Buča, 2005
- Darinka Kobal: *Škrat Perkmandeljč*, Miš, 2005
- Patricija Peršolja: *Marinkina modra žog*, Miš, 2005
- Tatjana Kokalj: *Volk na obisku*, Genija, 2006
- Janez Bitenc: *Kuža pazi, Erimas*, 2006
- Patricija Peršolja: *Erazem in hišica*, Miš, 2006
- Slovenska ljudska pravljica: *Mojca Pokrajculja*. dm, 2006
- Brata Grimm: *Žabji kralj*, dm, 2006;
- Hans Christian Andersen: *Kraljična na zrnu graha.*, dm, 2006
- Tatjana Pregl Kobe: *Punčka sanja*, Buča, 2006
- Svetlana Makarovič: *Šuško in gozdni dan*, Miš, 2007
- Svetlana Makarovič: *Sapramiška*, Miš, 2007
- Svetlana Makarovič: *Veveriček posebne sorte*, Miš, 2007
- Tatjana Kokalj: *Zajec Emi.*, Sodobnost International, 2007
- Tatjana Pregl Kobe: *Mišja abeceda*, Miš, 2008
- Svetlana Makarovič: *Sapramišja sreča*, Miš, 2008

Tatjana Kokalj: *Miška in goslic*, Grlica, 2008

Pripovedke o Škofji Loki, Viharnik, 2008

Tatjana Kokalj: *Zajec in rogljiček*, Skrivnost, 2008

Zdenka Obal: *Sedem pravljicnih pripovedi*, Morfem, 2008

Tatjana Kokalj: *Pravljice za Gajo*, Zadruga Novi Matajur – Čedad, 2008

Priznanje Hinka Smrekarja na 6. bienalu slovenske ilustracije za *Miško in veter*.

Maruša Avguštin

SVJETLAN JUNAKOVIĆ

Po zaključku vodilnega svetovnega dogodka na področju mladinske in otroške literature, 46. sejma knjig za otroke in mladino v Bologni, se je ob 2. aprilu, mednarodnem dnevu knjig za otroke, in v počastitev dvestočetrtle obletnice rojstva največjega pravljicarja Hansa Christiana Andersena po vsem svetu zvrstilo obilo najrazličnejših dogodkov. Praznovanju se vsako leto pridružimo tudi v Mariborski knjižnici, kjer običajno pripravimo razstavo izvirnih ilustracij enega od znanih ilustratorjev. Letos smo se odločili, da bomo javnosti predstavili Svjetlana Junakovića, v Zagrebu rojenega in mednarodno priznanega umetnika, ki je diplomiral iz kiparstva na Accademia di Belle di Brera v Milanu. V svojih dveh največjih enotah, ki sta namenjeni otrokom in mladostnikom, v Pionirski knjižnici Nova vas in Pionirski knjižnici Rotovž, smo tako predstavili večji del njegovih izvirnih ilustracij, nekaj njegovih originalov pa smo razstavili še v Knjižnici Šentilj, Pionirski knjižnici Tabor in Knjižnici Pekre. V Knjižnici Hoče in Knjižnici Kamnica je potekala vzporedna razstava Junakovičevih knjiž-